

Recenzja osiągnięć i aktywności naukowej dr Andrzeja R. Stopczyńskiego w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie ekonomia i finanse

I. Podstawy formalne wykonania recenzji

Podstawą formalną przygotowania recenzji jest pismo Przewodniczącej Komisji Uniwersytetu Łódzkiego dr hab. Ewy Kusideł prof. UŁ z dnia 16 czerwca 2025 roku, w którym Rada Naukowa powołała mnie jako recenzenta w postępowaniu habilitacyjnym dr Andrzeja R. Stopczyńskiego, ubiegającego się o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie ekonomia i finanse.

Postępowanie habilitacyjne prowadzone jest w trybie Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2022 r., poz. 574, z późn. zm.). Podstawę prawną przygotowanej przeze mnie recenzji stanowi artykuł 219 ust. 1 pkt. 2 ww. Ustawy, który określa wymóg posiadania stopnia doktora, posiadania w dorobku osiągnięć naukowych, stanowiących znaczny wkład w rozwój dyscypliny naukowej oraz wykazanie się istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni lub instytucji naukowej, w szczególności zagranicznej. W związku z tym celem recenzji jest ustalenie dwóch kwestii: czy dr Andrzej R. Stopczyński wnosi znaczny wkład w rozwój dyscypliny ekonomia i finanse oraz czy wykazuje się istotną aktywnością naukową, zwłaszcza za granicą.

W celu sporządzenia recenzji otrzymałem wraz z ww. pismem Przewodniczącej Rady Naukowej dyscypliny ekonomia i finanse dokumenty w formie papierowej i na nośniku danych pendrive obejmujące:

1. Wniosek o przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie ekonomia i finanse.
2. Załącznik 1. Dane wnioskodawcy.
3. Załącznik 2. Kopia dokumentu potwierdzającego posiadanie stopnia doktora.
4. Załącznik 3. Autoreferat.
5. Załącznik 4. Wykaz osiągnięć naukowych.
6. Załącznik 5. Analiza bibliometryczna.
7. Monografia habilitacyjna .
8. Wybrane pozostałe publikacje wskazane w autoreferacie jako osiągnięcia naukowe poza osiągnięciem głównym.
9. Certyfikaty, nagrody i wyróżnienia.
10. Potwierdzenie przyjęcia artykułu.

II. Informacje ogólne i przebieg pracy naukowej

Pan Andrzej R. Stopczyński ukończył studia na Wydziale Fizyki Uniwersytetu Warszawskiego 6 czerwca 1986 w roku i uzyskał tytuł magistra fizyki z wyróżnionym dyplomem.

Stopień naukowy doktora w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauk fizycznych uzyskał w dniu 25.01.1995 roku. Stopień został nadany uchwałą Rady Wydziału Fizyki Uniwersytetu Warszawskiego na podstawie napisanej rozprawy doktorskiej pt. „Liczniki

proporcjonalne z mieszaniną Ar/CO₂ w kolorymetrze uzupełniającym detektora ZEUS” pod kierunkiem prof. dr hab. Kazimierza Jelenia.

W 2009 roku Habilitant uzyskał tytuł Master of Business Administration po ukończeniu dwuletnich studiów organizowanych przez Centre for Management Training z udziałem trzech instytucji: Uniwersytet Warszawski, Bloomberg University of Pennsylvania oraz Bergische Universität Wuppertal.

W związku z tym należy stwierdzić, że Habilitant wypełnia przesłankę 1, posiada bowiem stopień doktora, który jest potrzebny do uzyskania stopnia naukowego doktora habilitowanego, ale nauk ścisłych i przyrodniczych. Ponadto Habilitant posiada dwa certyfikaty zawodowe cenione w zarządzaniu ryzykiem finansowym: w 2003 roku – Professional Risk Manager (PRM) oraz w 2007 roku – Financial Risk Manager (FRM).

II.1. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych

- Od 1994 r. do 2017 – jest asystentem w Zakładzie Fizyki Cząstek Elementarnych Instytutu Fizyki Doświadczalnej Wydziału Fizyki Uniwersytetu Warszawskiego,
- W latach 2019 i następnych – kieruje Zakładem Rynków Finansowych Bankowości i Ubezpieczeń w Instytucie Ekspertyz Ekonomicznych i Finansowych w Łodzi.

II.2. Doświadczenia zawodowe poza jednostkami naukowymi

Praca w sektorze bankowym w latach 1994 – 1997, Bank PKO S.A., Polski Bank Rozwoju S.A., Kredyt Bank S.A., pracownik komórek ryzyka, odpowiedzialny za wdrożenie modelu Value at Risk.

II.3. Praca w instytucjach publicznych

- Urząd Komisji Nadzoru Finansowego (UKNF) – Dyrektor Zarządzający Pionem Nadzoru Bankowego w latach 2015 - 2011,
- Bankowy Fundusz Gwarancyjny (BFG) – Dyrektor Departamentu Planowania Przymusowej Restrukturyzacji w latach 2015 – 2017,
- Narodowy Bank Polski (NBP) – pełnił funkcję doradcy w latach 2012 – 2014,
- Komisja Nadzoru Audytowego – członek komisji w latach 2009 – 2012,
- Biuro Rzecznika Finansowego – radca Rzecznika Finansowego.

II. 4. Działalność międzynarodowa

- W latach 2008 – 2012 reprezentował Polskę w Radzie Nadzorców Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego,
- W latach 2008 – 2011 uczestnik Grupy Nadzorców z Państw Europy Środkowej i Wschodniej,
- W latach 2012 – 2014 uczestniczył w programie Partnerstwa Wschodniego.

II.5. Staże zagraniczne

- 1-19 lipca 1996 – Citi Bank, Londyn, Wielka Brytania, uczestnik warsztatów w zakresie tematycznym Portfolio and Risk Management,
- 3-11 listopada 2005 – Institut de Formation Bancaire, Luksemburg, szkolenie w zakresie zarządzania ryzykiem finansowym,

- 19-30 październik 2009, uczestnik seminarium dla krajowych szefów nadzoru.

Niestety żaden z wymienionych wyjazdów nie miał charakteru naukowego, ani dydaktycznego.

III. Ocena osiągnięcia naukowego

Przedmiotem oceny w tym punkcie jest osiągnięcie naukowe wskazane przez dr Andrzeja R. Stopczyńskiego jako stanowiące znaczny wkład w rozwój nauk społecznych w dyscyplinie ekonomia i finanse. Stanowi je monografia naukowa pt. „Interes publiczny a ochrona klienta w przymusowej restrukturyzacji banku” wydana przez Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego w 2024 roku. Zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, art. 221 ust. 5 (Dz. U. z 2020 r. poz. 85 z późn. zm.) przedmiotem oceny jest to, czy wskazane osiągnięcie naukowe stanowi znaczny wkład w rozwój dyscypliny naukowej.

W opiniowanej monografii przyjęto adekwatny do treści tytuł, który obejmuje zakresem merytorycznym banki z krajów UE, w tym banki działające w strefie euro i w Polsce, a także banki komercyjne i banki spółdzielcze. Ważna jest też kategoria banku w zależności od skali jego działania. Wyróżnia się w analizowanej monografii skala banku: małe, średnie i duże. Okresem badania przymusowej restrukturyzacji i uporządkowanej upadłości banków są lata 2015-2022. Kluczowe zagadnienia rozważane w monografii poświęcone przeprowadzeniu przymusowej restrukturyzacji dotyczą tego jak respektowany jest w teorii i praktyce interes publiczny oraz ochrona klienta. Za najważniejsze Autor publikacji uznaje poszukiwanie odpowiedzi na trzy problemy badawcze:¹

- W jaki sposób przymusowa restrukturyzacja zwiększa poziom ochrony klientów banków?
- Czy przymusowa restrukturyzacja powinna być przeprowadzana wyłącznie w dużych bankach, których upadłość mogłaby stanowić zagrożenie dla stabilności systemu finansowego państwa?
- Czy możliwe jest przeprowadzenie przymusowej restrukturyzacji w bankach małych i średnich, nieposiadających wystarczającej kwoty zobowiązań kwalifikowalnych do umorzenia lub konwersji na kapitał?

Jako recenzent uważam, że ważniejsza jest ocena przymusowej restrukturyzacji banków z perspektywy trzech wymiarów: efektywności, konkurencyjności i stabilności systemu finansowego. Nawet jeśli wystąpią różnice w podejściu do uwzględniania różnych postaw i decyzji instytucji nadzorczych nad bankami w odniesieniu do interesu publicznego, to ważniejsza jest syntetyczna ocena finalna, czy operacja restrukturyzacyjna okazała się skuteczna i kto ponosi koszty tego złożonego i dynamicznego procesu (podatnicy, akcjonariusze, klienci korporacyjni, kredytobiorcy, podmioty nie posiadające gwarantowanych wierzytelności, samorządy).

Słabością recenzowanej publikacji jest to, że nie uwzględnia się w szerszym kontekście argumentów przemawiających za podjęciem tematyki odnoszącej się do nowej roli restrukturyzacji przymusowej. Natomiast dr A. R. Stopczyński koncentruje się na kryzysie finansowym 2008 – 2012. Zbyt skromnie opisuje kategorię klientów, w szczególności jakie konkretnie grupy będą badane i dlaczego przywiązuje się do nich wagę. W badanym okresie (ok. 20 lat XXI wieku) dokonywała się w sektorze bankowym udana transformacja cyfrowa banków wynikająca z wdrożenia do praktyki banków nowych technologii. W tym okresie bankowość stała

¹ A.R. Stopczyński, *Interes publiczny i ochrona...*, s. 10.

się łatwiejszą, tańszą i bardziej bezpośrednią.² Niewątpliwie badany w monografii okres łączy się z radykalnymi zmianami w zarządzaniu ryzykiem. Ogromna fala nowych rodzajów ryzyka (lub bezprecedensowa eskalacja już znanych), np. geopolityczne, środowiskowe – społeczne – ładu korporacyjnego (ESG), zdalnej pracy, ryzyko migracyjne, czy związane z wykorzystaniem na szeroką skalę narzędzi sztucznej inteligencji, może stać się źródłem generowania kłopotów, problemów i istotnych zagrożeń dla wielu banków.

Nie jest też dostrzeżony w recenzowanej publikacji istotny aspekt przymusowej restrukturyzacji związany z zaawansowanymi technologiami, który może powodować, że reakcje nadzorców nad rynkiem finansowym muszą być podejmowane w trybie ekspresowym gdy liczą się tylko dni, a nawet godziny, kiedy wartość zagrożonego banku może spadać do zera. W takich warunkach kwestie oceny efektów dla kluczowych interesariuszy banku stają się mniej znaczące. Technologie i media społeczne dają możliwość komunikacji i reakcji klientom w tempie nieporównywalnym z dynamiką z początku lat XXI wieku. To zagadnienie poruszane jest w licznych publikacjach poświęconych kryzysowi płynności banków w USA w 2023 roku.³

Głównym celem prezentowanej pracy jest ocena mechanizmu przymusowej restrukturyzacji w Unii Europejskiej z perspektywy jej przyczyny (interes publiczny) i konsekwencji dla klientów banku zagrożonego upadłością (zob. s. 11 monografii). Ponadto sformułowano zostały cele szczegółowe:

- 1) ocena kryteriów oraz sposobu identyfikacji przestanki interesu publicznego jako podstawy do wszczęcia przymusowej restrukturyzacji;
- 2) wskazanie istotnych czynników umożliwiających ochronę interesów klientów banków zagrożonych upadłością;
- 3) identyfikacja barier w realizacji ochrony klientów banków poddanych przymusowej restrukturyzacji na przykładzie przypadków w Polsce.

W monografii przeprowadza się opis weryfikacji 3 hipotez badawczych:⁴

H1: W przypadku małych i średnich banków lokalny charakter banku jest stymulantą pozytywnej oceny interesu publicznego i w konsekwencji podjęcia decyzji o przeprowadzeniu przymusowej restrukturyzacji.

H2: Przymusowa restrukturyzacja banku przyczynia się do ochrony jego klientów dzięki zachowaniu aktywów banku w sektorze i wykorzystaniu mechanizmów finansowania ze środków publicznych.

H3: Nieprecyzyjne zapisy Dyrektywy BRR dotyczące przestanek uruchomienia procedury resolution oraz zakresu umarzanych zobowiązań mogą skutkować podważeniem decyzji organu o przymusowej restrukturyzacji.

Wydaje się, że zarówno główny cel pracy jak i hipotezy powinny być w kilku zdaniach uzasadnione. Zastanawiam się dlaczego pomija się w monografii podanie ważnej kwestii jakie

² *Banking: The future is back 2025 and beyond*. Accenture.

³ D. M. Peterson, M. Barnes, 2023 *Banking Crisis. US By the Numbers*, Update 1, 14 May 2023; *Przyczyny, przebieg i konsekwencje kryzysu banków w USA na przełomie I i II kwartału 2023 roku*, Bezpieczny Bank, nr 1, 2024 (oryginał: T. Adrian, N. Abbas, S. I. Ramirez, G. F. Dionis, *The US Banking Sector since the March 2023 Turmoil: Navigating the Aftermath*, International Monetary Fund, March 2024, Note/2024/001).

⁴ A.R. Stopczyński, *Interes publiczny i ochrona...*, s. 11.

kryteria spełnia bank mały, średni i duży, a także jakie cechy przypisuje się lokalnemu charakterowi banku.

W moim przekonaniu wysuwane hipotezy sformułowane w monografii są zweryfikowane. W załączniku do habilitacji szczegółowo przedstawia się metodyczny opis zastosowanego podejścia.⁵

Przyjęta w monografii struktura merytoryczna jest transparentna, prezentuje czytelnie regulacyjne cechy przymusowej restrukturyzacji (rozdział 1), omawia banki będące na progu upadłości i zagrożone upadłością w latach 2015 – 2022 (rozdział 2), dokonuje oceny przestanków interesu publicznego (rozdział 3), analizuje ochronę klienta w przymusowej restrukturyzacji (rozdział 4). W rozdziale piątym Habilitant stara się w sposób najbardziej obiektywny przedstawić restrukturyzację banków w polskim sektorze bankowym.

W rozdziale 1 brakuje nieco szerszego omówienia, co monografia wnosi nowego do dyscypliny finansów i bankowości na tle aktualnego stanu badań nad restrukturyzacją przymusową banków.

W rozdziale 2 prezentuje się te banki, które znajdują się na progu upadłości lub zagrożone są upadłością w latach 2015-2022. Zgodnie z art. 2 ust. 1 BRRD przymusowa restrukturyzacja jest określona, gdy jednocześnie wystąpią trzy kryteria:⁶

- bank jest na progu upadłości lub jest zagrożony upadłością (*failing or likely to fail* – FOLTF);
- działania podejmowane przez organy nadzorcze lub podmioty prywatne nie przywrócą normalnego funkcjonowania banku w krótkim czasie;
- przeprowadzenie *resolution* jest w interesie publicznym.

Najbardziej dyskusyjna jest ocena kryterium interesu publicznego, jeśli zawodzi, to powinniśmy podjąć alternatywne kroki: zrezygnować z obowiązywania tego kryterium, skorygować lub ulepszyć wprowadzając bardziej konkretne mierniki czy zasady. Niestety Habilitant przedstawia propozycje, lecz nie wszystkie roszą powodzenie. Na przykład proponuje dopracowanie kryteriów oceny przestanków interesu publicznego.⁷ Powstaje pytanie dlaczego odrzuca się postępowanie regulatora duńskiego, który rezygnuje z tego kryterium interesu publicznego, wskazując że wszystkie zagrożone banki podlegają przymusowej restrukturyzacji. Moim zdaniem należałoby przyjmować rozwiązania, które upraszczają wymogi regulacyjne np. dyskusyjne jest po co przeprowadzać trzy wyceny, które są skomplikowanymi procedurami, gdy jednocześnie stopień dojrzałości wyceny aktywów cyfrowych jest bardzo niski.

Interesujące są wyniki badania banków, które zostały poddane przymusowej restrukturyzacji. Są to banki średnie i małe o niewielkiej wartości aktywów, w których wykorzystywano takie instrumenty restrukturyzacji jak przejęcie przez inny podmiot działający na rynku (8 banków) oraz utworzenie banku pomostowego (8 banków). Brak jest wykorzystania instrumentu jakim jest rekapitalizacja. Nie podaje się w opiniowanej monografii przyczyn takich decyzji. Ważnym wynikiem uzyskanym z analizy przymusowej restrukturyzacji jest to, że bardziej skuteczne okazało się podejście rynkowe zastosowane w stosunku do banków podlegających

⁵ Załącznik do wniosku habilitacyjnego, s. 14-28.

⁶ IBID s. 26.

⁷ Załącznik do wniosku habilitacyjnego, s. 28.

Jednolitej Radzie ds. Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji (SBR).⁸ Habilitant wskazuje, że przy ocenie banku w procesach restrukturyzacji dostrzec można wpływ czynnika politycznego, ale nie podejmuje się głębszych dociekań na ten temat. Moim zdaniem świadczy o tym fakt, że decyzje o restrukturyzacji podejmuje się często wyraźnie spóźnione w stosunku do obserwowanych negatywnych sygnałów. Z tego punktu widzenia niepokojące jest również to, że narodowe organy *resolution* (odpowiedzialne za przymusową restrukturyzację mniej znaczących banków) znacznie częściej uznawały istnienie interesu publicznego i decydowały o uruchomieniu przymusowej restrukturyzacji w mniejszych podmiotach.

Habilitant potwierdza, że niewypłacalność banków wynika przede wszystkim ze złego zarządzania, podejmowanie nadmiernego ryzyka, utraty płynności, a także podejmowania działań niezgodnych z prawem. Trudno nie zgodzić się z taką opinią.

W rozdziale 3 ocenia się przesłanki interesu publicznego decydujące czy mały lub średni bank powinien podlegać restrukturyzacji przymusowej. Te kryteria odnoszą się do potencjalnego wpływu zagrożonego banku na stabilność sektora i na krytyczne funkcje banku. O ile pierwsze kryterium wskazuje, że tego typu banki nie mogą spowodować zakłóceń w sferze stabilności, ze względu na niski poziom posiadanych aktywów, to na znaczeniu zyskują funkcje krytyczne. Do nich zalicza się:⁹

- depozyty,
- kredytowanie,
- płatności, rozliczenia,
- rynki finansowe,
- finansowanie hurtowe.

Ocena krytyczności spełnionych powyższych funkcji po wprowadzeniu przymusowej restrukturyzacji może powodować różne komplikacje, ale tworzy jednocześnie szerokie pole dla odpowiedzialnych instytucji do preferowania wybranych opcji i narzędzi restrukturyzowania. Z badania Habilitanta wynika, że spośród 31 przypadków banków, nadzorowanych przez organy krajowe, uznanych za instytucje będące na progu upadłości lub zagrożone upadłością, krajowe organy przymusowej restrukturyzacji 13 razy oceniły pozytywnie przesłankę interesu publicznego oraz przeprowadziły przymusową restrukturyzację.¹⁰ Istotne jest to, że przesłanka ta była identyfikowana w małych i średnich bankach, których wielkość i udział w systemie nie dawały podstawy do istotnego negatywnego wpływu na stabilność sektora finansowego kraju. Wskazuje to na daleko idącą determinację instytucji krajowych, aby uniknąć upadłości banków.

Warto podkreślić, że wartościowe analityczne badania zastosowane przez Habilitanta w jaki sposób identyfikowane były cele banków lokalnych i nielokalnych za pomocą narzędzi modelowania statystyczno-ekonometrycznego. Ich wysoka wartość naukowa może być trudno akceptowana przez organy odpowiedzialne za nadzór ze względu na unikalność banków i relatywnie bardzo mało liczebne próby.¹¹

⁸ IBID s. 82.

⁹ Ibid s. 94

¹⁰ Ibid s. 98.

¹¹ W monografii podaje się, że w Polsce przymusowa restrukturyzacja została przeprowadzona w czterech bankach. (zob. s.9).

Cele „interesu publicznego” są ujmowane w regulacjach europejskich nadzwyczaj szeroko.

Cele określone w art. 31 BRRD:¹²

Cel 1: zapewnienie ciągłości funkcji krytycznych;

Cel 2: uniknięcie znaczących negatywnych skutków dla stabilności finansowej, w szczególności przez zapobiegnięcie efektowi domina, w tym w infrastrukturach rynkowych oraz przez utrzymanie dyscypliny rynkowej;

Cel 3: ochrona finansów publicznych przez ograniczenie do minimum polegania na nadzwyczajnym publicznym wsparciu finansowym;

Cel 4: ochrona deponentów objętych zakresem DSDG i inwestorów objętych zakresem dyrektywy ICSD; (DSDG - Cele zrównoważonego rozwoju); ICSD Dyrektywa 2022/2555 w sprawie środków na rzecz wysokiego wspólnego poziomu cyberbezpieczeństwa na terytorium Unii;

Cel 5: ochrona środków finansowych i aktywów należących do klientów.

Najdalej w postulatach rozszerzających zakres stosowania przymusowej restrukturyzacji poszły propozycje Schilliga (2021), który opowiadał się za usunięciem oceny przesłanki interesu publicznego i uznaniem resolution za standardowy sposób postępowania z bankami zagrożonymi upadłością.¹³ W ramach tej koncepcji każdy bank, niezależnie od jego wielkości i złożoności, byłby w przypadku niewypłacalności przymusowo restrukturyzowany za pomocą instrumentów przewidzianych w BRRD.

W monografii dr A.R. Stopczyńskiego w rozdziale 3 kompleksowo przedstawia się zagadnienie oceny ochrony klientów w procesie przymusowej restrukturyzacji. Uważam za cenne przedstawienie wpływu wartości aktywów na ochronę klientów oraz wyników trzech wycen banków wymaganych w procesie restrukturyzacji oraz zasad związanych z wypłacaniem rekompensat wierzycielom banków. Wartościowe jest podkreślanie roli zasady proporcjonalności i NCWO. Dlatego istotna jest weryfikacja, czy przymusowa restrukturyzacja banku nie pogarsza ich sytuacji finansowej, którą mieliby w wyniku postępowania upadłościowego. Istota tych zapisów jest nazywana zasadą NCWO (*No Creditor Worse Off*).

W rozdziale 5 opiniowanej monografii dokonuje się wnikliwej oceny przeprowadzania procesów restrukturyzacyjnych i likwidacyjnych w sektorze bankowym w Polsce po 1989 roku. Dostrzega się wyjątkową rolę BFG w procesie stabilizowaniu rynku finansowego poprzez podejmowane działania w restrukturyzacji małych i średnich banków. Postęp jaki dokonał się w tym obszarze naprawdę miał charakter przetomu cywilizacyjnego, jeśli uwzględni się punkt startowy (1989 r.) z aktualnym stanem sektora bankowego. Interpretacja interesu publicznego w tym procesie zasługuje na uznanie, w szczególności w odniesieniu do interpretacji funkcji krytycznych. Warto podkreślić, że Habilitant dostrzega też potknięcia czy słabości, jakie wystąpiły w tych przeprowadzanych przetomowych restrukturyzacjach.

Zgadzam się, że autorska ocena wkładu Habilitanta do dyscypliny ekonomia i finanse pokrywa się z moją oceną.

- 1) Przegląd i analiza porównawcza przypadków banków uznanych za instytucje będące na progu upadłości lub zagrożone upadłością na terytorium Unii Europejskiej w latach 2015–

¹² Monografia, ..., s. 104

¹³ Monografia, ... s. 100.

2022 (w warunkach obowiązywania Dyrektywy BRR) z perspektywy oceny przestanki interesu publicznego;

Habilitant wykazał ewolucję poglądów środowisk naukowych na procesy restrukturyzacji przełomowej oraz dokonał analizy postępowania instytucji restrukturyzacyjnych wobec banków UE w latach 2015-2022, które zostały objęte przymusową restrukturyzacją z perspektywy dwóch przestank (kryteriów): przestrzegania interesu publicznego i ochrony klientów.

Wykazał duże rozbieżności w przestankach tych decyzji, które z jednej strony wynikają z interpretacji niejednoznacznych przepisów regulacyjnych. Z drugiej strony ze świadomej dążności instytucji regulacyjnych, aby uniknąć ścieżki upadłościowej i likwidacyjnej.

Cenne jest podkreślenie w monografii, że występują istotne trudności w przeprowadzeniu restrukturyzacji w bankach detalicznych. Spowodowane jest to tym, że brak jest zobowiązań kwalifikowalnych do umorzenia lub zamiany na kapitał, co wymaga umorzeń na pozostałych zobowiązaniach lub wsparcia ze strony prywatnych inwestorów.

- 2) W monografii dowodzi się, że restrukturyzacja przymusowa stanowi wyjątkowo rzadkie zjawisko i składają się na to liczne i często mało rozpoznane rzeczywiste przyczyny. Moim zdaniem wykorzystanie narzędzi statystyczno-ekonometrycznych może być pomocne w podejmowaniu decyzji o formie i narzędziach restrukturyzacji, ale decydujące są doświadczenia instytucjonalne pracowników i ekspertów. Moim zdaniem skłaniam się do propozycji Schilliga (2021).¹⁴

W Polsce po roku 1989 upadło 6 banków komercyjnych (w 1995 r. Bank Komercyjny Poznań S.A., Bank Promocji Eksportu Animex S.A., Agrobank S.A.; w 1996 r. Bydgoski Bank Budownictwa S.A.; w 1999 r. Savim Bank S.A.; w 2000 r. Bank Staropolski S.A.).¹⁵

Analiza dotychczasowych decyzji Bankowego Funduszu Gwarancyjnego dotyczących wszczęcia przymusowej restrukturyzacji pokazuje, że jednym z głównych wyznaczników pozytywnej oceny przestanki interesu publicznego dokonywanej przez ten organ jest identyfikacja krytycznych funkcji pełnionych przez bank.¹⁶

- 3) Opracowanie autorskiego modelu wiążącego koszty postępowania z upadającym bankiem z poziomem deprecjacji jego aktywów. Model ten umożliwia wskazanie optymalnej strategii wobec niewypłacalnego banku za pomocą maksymalizacji funkcji użyteczności. Funkcja ta jest zależna od wielkości kosztów ponoszonych przez wierzycieli banku oraz środków wydatkowanych przez fundusze publiczne.

Habilitant nie podaje kto powinien stosować taki model oraz jakie warunki muszą być spełnione, aby był użyteczny.

- 4) Ocena działań podejmowanych w ramach przymusowej restrukturyzacji banków w Polsce z perspektywy skutków dla ich klientów.

Oczekiwałbym od Habilitanta, aby podał szacunki, które grupy klientów ponosiły koszty przymusowej restrukturyzacji. W monografii pojęcie klienta ujmuję się szeroko.¹⁷

Mimo zgłoszonych uwag moja ogólna ocena monografii dr A.R. Stopczyńskiego jest pozytywna.

¹⁴ Monografia, ..., s. 100.

¹⁵ IBID s. 171.

¹⁶ IBID s. 192

¹⁷ Monografia, ..., s. 124.

IV. Ocena pozostałego dorobku naukowego – aktywności naukowej

IV.1. Wykaz wystąpień na konferencjach międzynarodowych

W latach 2008 – 2025 Habilitant uczestniczył aktywnie w formie wystąpień, prezentując samodzielnie przygotowane referaty w 12 renomowanych konferencjach m.in. organizowane przez World Finance Conference (WBC); European Banking Authority (EBA); Basel Committee for Banking Supervision; czy Warsaw Conference in Finance (Edward Altman Lectures Series). Zagadnienia poruszane przez Habilitanta dotyczyły problematyki funkcjonowania nadzoru bankowego, zarządzania ryzykiem płynności. Brał udział w komitetach regulacyjnych związanych z restrukturyzacją małych i średniej wielkości banków.

IV.2. Wykaz wystąpień na konferencjach krajowych

Dr Andrzej R. Stopczyński uczestniczył w latach 2009 – 2023 w 6 konferencjach krajowych. Jego referaty poświęcone były takim ważnym problemom jak: co dalej z regulacjami bankowymi, granice ochrony konsumenta, przymusowa restrukturyzacja banków a ochrona konsumenta finansowego.

IV.3. Wykaz uczestnictwa w pracach zespołów badawczych realizujących projekty finansowane w drodze konkursów

- 1) Matematyczne metody w analizie rynków i instrumentów finansowych w Polsce – uczestnik projektu KBN PBZ 016/P03/99.
- 2) Nieprawidłowości na rynku usług finansowych a decyzje konsumentów w teorii planowanego działania Ajzena – uczestnik projektu realizowanego przez Instytut Finansów UŁ oraz Instytut Ekspertyz Ekonomicznych i Finansowych w Łodzi.
- 3) Determinants of bank's intrinsic loss-absorbing capacity- kierownik projektu finansowanego przez Wydział Ekonomiczno – Socjologiczny Uniwersytetu Łódzkiego.

IV.4. Wykaz członkostwa w międzynarodowych lub krajowych organizacjach i towarzystwach naukowych z informacją o pełnionych funkcjach

Professional Risk Managers' International Association (PRMIA) – członek zarządu Oddziału Polskiego (PRMIA Poland) w latach 2002 -2007. Wydaje się, że ta organizacja ma charakter środowiskowy, a nie naukowy.

IV.5. Wykaz członkostwa w komitetach redakcyjnych i radach naukowych czasopism wraz z informacją o pełnionych funkcjach

W latach 2020 – 2025 członek Komitetu Redakcyjnego Zespołów Naukowych Instytutu Ekspertyz Ekonomicznych i Finansowych w Łodzi.

V. Wykaz prac naukowych

Rozdziały w monografiach

- 1) Zarządzanie ryzykiem płynności w bankach, w: Jajuga K., Czerwińska T. (redakcja), Ryzyko instytucji finansowych. Współczesne trendy i wyzwania. C.H. Beck , 2016.
- 2) Co dalej z regulacjami bankowymi, w: Rogowski W.(red.), Wyzwania regulacji rynków finansowych: Unia bankowa, kontrahenci centralni, parabanki (2013).

- 3) The need for an Enhanced Role of Local Supervisors and Shareholders, w: Post Crisis Growth and Integration in Europe, Edward Elgar Publ. 2011.

Rozdziały w podręcznikach akademickich

Zarządzanie ryzykiem w banku, w: Jajuga K. (red.) Zarządzanie ryzykiem (wyd. 2), Wydawnictwo Naukowe PWN, 2019.

Artykuły w czasopismach (recenzowane)

- 8 artykułów, w tym 2 jako współautor
- 7 opublikowanych preprinty (working papers)
- 2 raporty
- przed doktoratem 11 recenzowanych artykułów opublikowanych w dziedzinie nauk przyrodniczych.

V. Współpraca z otoczeniem społecznym i gospodarczym

Wysoka aktywność w sektorze bankowym, w działalnościach międzynarodowych, działalności eksperckiej i istotny udział w zespołach konkursowych.

Dane naukometryczne

H Index:

- a) Web of Science Core Collection – cały dorobek 10, po uzyskaniu stopnia doktora 1
- b) Scopus – cały dorobek 10, po uzyskaniu stopnia doktora 1
- c) Google Scholar – cały dorobek 5, po uzyskaniu stopnia doktora 4

Jednakże należy nadmienić, że najwyższy stopień cytawalności mają prace Habilitanta z dziedziny fizyki, a z dyscypliny ekonomia i finanse zdecydowanie skromniej.

W ocenie pozostałego dorobku naukowego chciałbym zwrócić uwagę na dwie publikacje.

Pierwsza to artykuł *Estimating the Required Amount of the Bank's Loss- Absorbing Capacity* (2020), w którym Habilitant podejmuje próbę określenia poziomu zdolności banków do absorbowania strat (LAC) w celu zapewnienia bezpieczeństwa stabilności ich funkcjonowania. Przeanalizowano dwa główne warianty resolution:

- a) przejęcie aktywów przez inny bank
- b) rekapitalizacja banku

Opracowany przez dr A.R. Stopczyńskiego model umożliwia dokładniejsze określenie wymagań kapitałowych oraz minimalny poziom LAC. Dzięki temu bardziej staje się skuteczny w zastosowaniach praktycznych mechanizm restrukturyzacji „bail in”.

Drugą publikacją jest rozdział „Zarządzanie ryzykiem w banku” w książce pod red. K. Jajugi, Zarządzanie ryzykiem, 2019, wydanie 2. Przedstawia on podejście do zarządzania kluczowymi rodzajami ryzyka w banku (kredytowe, rynkowe, operacyjne i płynności) i metody ograniczania ryzyka odwołując się do zintegrowanych narzędzi analitycznych. W pełni akceptuję wysuwane przez Habilitanta stanowiska:

- wpływ regulacji nadzorczych na kształtowanie polityki ryzyka,
- znaczenie kultury organizacyjnej w procesach zarządzania ryzykiem,
- rolę nadzoru instytucjonalnego,

- aktywny udział akcjonariuszy w kontroli zarządzania ryzykiem.

W mojej opinii pozostała aktywność naukowa Habilitanta zasługuje na ocenę umiarkowanie pozytywną.

VI. Podsumowanie i konkluzja

Opiniowana monografia Habilitanta, jak i pozostała aktywność naukowa, choć ta ostatnia zdecydowanie w mniejszym stopniu, zasługuje na pozytywną ocenę całego jego dorobku naukowego. Docenić trzeba fakt, że fizyk z dorobkiem naukowym z dziedziny nauk przyrodniczych tak głęboko zajął się problematyką przymusowej restrukturyzacji banków. Okazało się, że zdobyte praktyczne doświadczenia w zarządzaniu ryzykiem finansowym w kluczowych bankach komercyjnych przez dr A.R. Stopczyńskiego i następnie sprawowanie prestiżowych funkcji kierowniczych w krajowych instytucjach regulacyjno-nadzorczych przyczyniło się do powstania wartościowej monografii.

Najważniejszym wkładem Habilitanta jest podejście analityczne do wykorzystania w szerokim zakresie metod ilościowych i wykazanie licznych słabości w obszarze przestrzegania interesu publicznego i ochrony klientów w procesach przymusowej restrukturyzacji banków. Jego publikacje dotyczą wartościowych kwestii związanych z regulacją sektora finansowego, a jednocześnie tkwią głęboko w nurcie badań europejskich.

Dorobek naukowy Habilitanta po okresie uzyskania tytułu doktorskiego w 1994 r. na tle innych osób ubiegających się o stopień doktora habilitowanego nie jest imponujący, ale można go uznać za dostateczny w dyscyplinie ekonomia i finanse.

W przypadku monografii dr A.R. Stopczyńskiego niestusznym byłoby stwierdzenie, że jest pozbawiona wad, ale nie mają one przeważającego wpływu na finalną ocenę. Uważam, że słabością jest zbyt hermetyczna forma prezentacji i nie do końca udany syntetyczny opis strat ponoszonych przez podstawowe grupy klientów banków w procesie ich przymusowej restrukturyzacji.

Mimo zgłoszonych uwag i pewnego stopnia krytycyzmu odnoszę się mimo wszystko z uznaniem do zakresu i skali rezultatów osiągniętych w ramach całego dorobku naukowego dr A.R. Stopczyńskiego. Z powodzeniem pogodził on działania w sferze zawodowej, naukowej, instytucjonalnej pełniąc liczne funkcje: dydaktyka, badacza, autora, eksperta, rzeczoznawcy, recenzenta, członka jury itp. Ten dorobek wnosi pozytywny wkład w rozwój nauki.

W związku z powyższym wnoszę o nadanie Panu dr Andrzejowi R. Stopczyńskiemu stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie ekonomia i finanse.